

Inspiratiedag voor alle H₃O-ers

Naar de Maassilo

Bijna allemaal waren ze er op 29 oktober 2007 in de Maassilo, H₃O-ers van de kinderopvang, peuterspeelzalen, scholen tot en met de Raad van Toezicht. Samen waren ze rond 9 uur aan boord gegaan van de Tourmalijn, een ruim schip dat het massale gezelschap van Dordt naar Rotterdam bracht. Tijdens de tocht ontmoetten de opvarenden andere H₃O-ers, mensen die ze vaak voor het eerst spraken. Ze discussieerden in groepjes van zes over identiteit en andere belangrijke motieven voor hun dagelijks werk. Rond half 11 meerde de Tourmalijn af in de Maashaven. Een voor een kwamen de honderden H₃O-ers over de loopplank en staken de kade over naar de Maassilo.

Delen is verdubbelen

“Deze dag is een bron van inspiratie” zei Ger Redert, voorzitter College van bestuur, in zijn openingswoord. “Vaak nemen wij geen tijd voor echt belangrijke vragen. Maar juist als H₃O moeten wij die tijd wel nemen. Wij werken in een bijzondere organisatie, wij bieden opvang en onderwijs, streven naar de doorgaande lijn, en we zijn bijzonder vanwege onze levensbeschouwelijke grondslag. Dat schept grote verplichtingen voor ons samen. Want de dingen die we vandaag doen moeten we delen met anderen. Die dingen raken de kern. Daar wil je niet over zwijgen. Niet zwijgen maar delen. Want waar wij als volwassenen zwijgen, daar zullen ook de kinderen met de mond vol tanden staan.”

Moreel leiderschap

Moreel leiderschap stond centraal op deze inspiratiedag vol hoogtepunten. Dick den Bakker, vroeger directeur van een basisschool en nu werkzaam bij de Besturenraad, sprak over zijn boek ‘Tien noties van leiderschap. Een zoektocht naar moreel leiderschap’. Een boek dat nogal wat tongen losmaakte, deze keer ook in de Maassilo.

Wie eerst nog dacht dat het bij leiderschap zou gaan over de bestuurders en directeuren van H₃O kwam bedrogen uit. Leiders zijn wij allemaal, in de klas, in een opvanggroep, een werkgroep of een ander deel van onze organisatie, en ook thuis voor je eigen kinderen. Dick den Bakker nodigde dan ook alle H₃O-ers uit vandaag een ontdekkingsreis naar het eigen ik te maken. Hij ruimde nog meer misverstanden uit de weg: “Ik kom geen moralistisch praatje houden. Bij moreel leiderschap gaat om wie je bent als mens en hoe je zin ontleent aan je werk.”

Vertrouwen en luisteren zijn de bron

Dick den Bakker was twee jaar bezig met zijn zoektocht naar de essentie. In de Maassilo vatte hij alles in een half uur samen. “Het vertrouwen dat ik van God heb gekregen is een belangrijke bron in mijn bestaan. Dat is het basisgevoel van geloven.

God die je opvangt, die je niet in de steek laat. Vertrouwen dat het goed komt, ook al komt het op het eerste gezicht niet goed. Dit vertrouwen is de bron van inspiratie bij het geven van vertrouwen aan mensen. De directeur geeft dat aan zijn medewerkers, leidsters en leraren geven het aan kinderen in hun groep."

Luisteren naar de ander is de tweede bron van inspiratie. Een luisterend oor geeft vleugels. "Aandachtig luisteren en afwegen, dat moet je oefenen," stelde Den Bakker. "Je hoeft niet direct antwoord te geven, denk liever eerst goed na. Je krijgt er veel voor terug en zo ervaar je waar je het allemaal voor doet."

Integer en dienstbaar zijn

Hoe moet je handelen en wat zijn daarbij de centrale waarden? Volgens Dick den Bakker spelen twee waarden daarbij een belangrijke rol: integriteit en dienstbaarheid. Twee kernwaarden die de tand des tijds glansrijk hebben doorstaan. "Integer, betrouwbaar zijn naar kinderen, ouders en collega's is een essentiële waarde. Al is het soms moeilijk om vertrouwen te houden in een zwakke leerling of een medewerker die niet competent is."

Al zit dienstbaarheid in onze calvinistische genen, toch heeft Den Bakker nog lang geaarzeld of hij dit begrip tot de centrale waarden wilde rekenen. "Dienstbaarheid wordt soms misbruikt om impopulaire maatregelen niet te hoeven nemen. Maar als leider moet je soms handelen ter wille van de organisatie. Pas ook op dat je eigen belang niet verkoopt onder het mom van dienstbaarheid."

Waar toe H₂O?

Wat willen we eigenlijk bereiken met onze speelzalen en scholen, met de hele H₂O-organisatie? Dick den Bakker nodigde zijn toehoorders uit dat breed te formuleren.

"Een goed lopende school is natuurlijk mooi. Een goede naam in de wijk fantastisch. Vroeger waren we daarmee al dik tevreden. Maar we zijn dan wel heel intern gericht. We moeten echter verder kijken dan de deur van ons gebouw. Hoe kunnen we present zijn als christelijke organisatie in Dordrecht. Waar toe is H₂O? Het echte morele doel van een organisatie ligt niet intern maar is naarbuiten gericht. Het gaat om de vraag: welke bijdrage kunnen wij leveren aan het maatschappelijk bestaan, aan het samen leven van mensen?"

Hoe ziet Nederland eruit over 20, 30 jaar? En welke bijdrage van H₂O aan de samenleving zou jou dan trots maken? Met die vragen besloot Dick den Bakker zijn boeiende betoog.

Kinderen in de knel

Veel applaus was er voor Arie de Bruin, die verspreid over de dag zijn liedjes ten gehore bracht. Scherp kon hij fine-tunen op het kind in moeilijke situaties. Geen hap-slik-weg theater maar realiteiten omgezet in trefzekere teksten, waarmee hij zowel school als maatschappij door de filter haalde. Het waren teksten waar je hart van opsprong. In de grote zaal van de Maassilo kon je een speld horen vallen.

Advocaatje

Na de lunch betrad Margriet Hijweege het podium. Gekleed in een toga van een advocaat. Advocaat van de duivel wel te verstaan. Alle registers opentrekken en dingen roepen bedoeld om de mensen wakker te schudden dus.

“Tien noties van moreel leiderschap heet het boekje van Dick,” slingerde de advocaat de zaal in. “Geen notities, maar noties. Noties, weet je wat dat zijn of heb je geen flauwe notie van?”

Even later: “Jullie moeten anders gaan functioneren. Zachter, persoonlijker, met meer emotie. Topdown, zoals vroeger hier in de Maassilo waar het graan naar beneden werd gestort, is nu verleden tijd. Kennis kun je niet hup van bovenaf in de hoofden van de kinderen storten.

Mensen willen altijd handvatten. Maar handvatten zijn hier niet te koop. Die ontstaan door te doen.

Even testen

Mooi was het interview dat Margriet Hijweege de zaal liet zien. Twee leerlingen van een basisschool vertelden over luisteren en vertrouwen in hun juf. De juf luistert altijd en ze vertelt niets door, was hun mening.

Margriet: “Mij ontroerde het volledig overgeven aan het vertrouwen in de leerkracht. Waarom hier dan nog een dag over praten als het met jullie luisteren en vertrouwen al goed zit? Vol vertrouwen gaan we daarom een moreel-leiderschapstestje doen, de zelftest uit het mooie boek van Dick. Past een uitspraak bij je, dan blijf je staan; zo niet dan ga je zitten.”

Na vijf uitspraken stonden er nog 10 van de 600...

Gewoon beginnen

Margriet Hijweege heeft haar advocatenpak maar afgedaan. “Mij past die toga niet. Staat indrukwekkend maar heeft niets om het lijf. Ik ben geen advocaat, geen raadvrouw die vertelt hoe het zou moeten. Die advocaat zit in jouzelf. Jij moet aan zelfreflectie doen. En je afvragen: wat heb ik gedaan om vertrouwen te ontvangen en te geven? Wat heb ik gedaan om echt te luisteren? Gewoon beginnen, oprecht en authentiek. Dan gebeurt er iets moois. Als je op weg gaat, vind je de weg. En je zult nog verbaasd staan te kijken, zo van: ik wist niet dat we het zó konden oplossen.”

Bron: H3O